

MISALE ROMANUM

uitgave 1962

MISALE ROMANUM 1962

U komt een lofzang toe
In Sion, o God!
U moet een dankoffer worden gebracht,
In Jeruzalem, Heer!

Gij verhoort het gebed,
Alle vlees komt tot U;
En al drukt onze schuld ons nog zo zwaar,
Gij vergeeft onze zonden.

Gelukkig, dien Gij uitverkiest en aanneemt,
Om in uw voorhof te wonen:
Die zich mag laven aan het goede van uw huis,
Van uw heilige tempel.

Psalm 65 vers 2 tot 5

Delft 2002

GEBEDEN VOOR DE MIS

DE ZEGENING MET WIJWATER

op Zondag voor de Hoogmis

Voor het altaar heft de priester, gekleed in koorkap, de volgende antifoon aan. Terwijl koor en volk de antifoon voortzetten, schrijdt de priester door de kerk en besprenkelt de gelovigen met het gewijde water, dat ons herinnert aan het heilige water dat bij het doopsel over ons werd uitgestort. Ondertussen bidt de priester in stilte de psalm: Miserere mei, Deus.

Antifoon (Ps. 50, 9)

Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealabor. **Ps.** Misere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

V. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

R. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

V. Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealabor.

Besproei mij, Heer, met hysop, en zuiver zal ik zijn: was mij, en witter dan sneeuw zal ik worden.

Ps. 50, 3 Ontferm U mijner, God, naar uw grote barmhartigheid.

V. Ere zij de Vader en de Zoon en de Heilige geest.

R. Zoals het was in het begin, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

V. Besproei mij, Heer, met hysop, en zuiver zal ik zijn: was mij, en witter dan sneeuw zal ik worden.

Weer voor het altaar gekomen, zingt de priester:

V. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Exaudi nos, Domine, sanctae Pater, omnipotens aeternus Deus et mittere digneris sanctum Angelum tuum de caelis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Toon ons, Heer, uw barmhartigheid.

R. En schenk ons uw heil.

V. Heer, verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

V. De Heer zij met u.

R. En met uw geest.

Laten wij bidden. Verhoor ons, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God, en gelief uw heilige Engel uit de hemel te zenden, opdat hij al de bewoners van deze plaats beware, verzorge, bescherm, bezoeke en verdedige. Door Christus, onze Heer.

R. Amen.

Antifoon gedurende de Paastijd

Vidi aquam egredientem de templo, a latere dextro, alleluia: et omnes ad quos pervenit aqua ista salvi facti sunt, et dicent: Alleluia, alleluia. **Ps.** Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia ejus.

V. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

R. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

V. Vidi aquam egredientem de templo, a latere dextro, alleluia: et omnes ad quos pervenit aqua ista salvi facti sunt, et dicent: Alleluia, alleluia.

V. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, alleluja.

R. Et salutare tuum da nobis., alleluja.

Ik heb water zien vloeien, ter rechterzijde de tempel uit, alleluja; en allen tot wie dit water gekomen is, zijn behouden en zullen zeggen, alleluja, alleluja.

Ps. 117,1 Looft de Heer, want Hij is goed, want in eeuwigheid duurt zijn barmhartigheid.

V. Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

R. Zoals het was in het begin en nu, en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

V. Ik heb water zien vloeien, ter rechterzijde de tempel uit, alleluja; en allen tot wie dit water gekomen is, zijn behouden en zullen zeggen, alleluja, alleluja.

V. Toon ons, Heer, uw barmhartigheid, alleluja.

R. En schenk ons uw heil, alleluja.

Het gebed als hierboven aangegeven.

VASTE GEBEDEN VAN DE MIS

GEBEDEN VAN VOORBEREIDING AAN DE VOET VAN HET ALTAAR.

Terwijl de priester met zijn dienaren naar het altaar schrijdt heffen de voorzangers de zang der intrede (Introitus) aan, die door het koor wordt voortgezet. Hierna zingen koor en volk het Kyrie Eleison. Ondertussen bidden priester en dienaren aan de voet van het altaar afwisselend.

V. In † nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Antiphona. Introibo ad altare Dei.

R. Ad Deum qui laetificat juventutem meam.

V. In † de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Antifoon. Ik zal ingaan tot het altaar Gods.

R. Tot God die mijn jeugd verblijdt.

De volgende psalm blijft achterwege in de missen voor overledenen en gedurende de Passietijd. In deze missen gaat de priester onmiddellijk voort met de woorden *Adjutorium nostrum*, enz.

Psalm 42, 1-5

V. Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

R. Quia tu es, Deus, fortitudo mea: quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

V. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

R. Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui laetificat juventutem meam.

V. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus: quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

R. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, et Deus meus.

V. God, schaf mij recht, kom tegen een goddeloos volk voor mij op, verlos mij van de boze en bedrieglijke mens.

R. Want Gij, o God, zijt mijn sterkte; waarom hebt Gij mij verstoten, en waarom wandel ik in droefheid, terwijl de vijand mij verdrukt?

V. Zend uw licht uit en uw waarheid; zij zullen mij geleiden en voeren op uw heilige berg en in uw tenten.

R. En ik zal ingaan tot het altaar Gods; tot God die mijn jeugd verblijdt.

V. Ik zal U loven op de citer, God, mijn God; waarom zijt gij bedroefd, mijn ziel, en waarom ontstelt gij mij?

R. Vertrouw toch op God: dan zal ik Hem eens mogen danken als mijn Helper en God!

- V.** Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.
- R.** Sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in saecula saeculorum. Amen.

- V.** Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.
- R.** Zoals het was in het begin en nu, en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

En men herhaalt de antifoon:

- V.** Introibo ad altare Dei.
- R.** Ad Deum qui laetificat juventutem meam.
- V.** Adjutorium nostrum † in nomine Domini.
- R.** Qui fecit coelum et terram.

- V.** Ik zal ingaan tot het altaar Gods.
- R.** Tot God die mijn jeugd verblijdt.
- V.** Onze hulp † is in de naam van de Heer.
- R.** Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Diepgebogen belijdt de priester zijn schuld:

- V.** Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis fratres, quia peccavinimis cogitatione verbo, et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

- V.** Ik belijd voor de almachtige God, voor de H. Maria altijd Maagd, de H. Aartsengel Michaël, de H. Joannes de Doper, de Heilige Apostelen Petrus en Paulus, alle heiligen en u, broeders, dat ik zeer gezondigd heb door gedachten, woorden en werken: *(klopt drie keer op zijn borst)* door mijn schuld, door mijn allergrootste schuld. Daarom bid ik de H. Maria, altijd Maagd, de H. Aartsengel Michaël, de H. Joannes de Doper, de Heilige Apostelen Petrus en Paulus, alle heiligen en u, broeders, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

De misdienaars antwoorden:

- R.** Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducate ad vitam aeternam.
- V.** Amen.

- R.** De almachtige God ontferme Zich over u, vergeve uw zonden, en geleide u ten eeuwigen leven.
- V.** Amen

Ook de misdienaars belijden hun schuld:

R. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et tibi pater, quia peccavinimis cogitatione verbo, et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

V. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam aeternam.

R. Amen.

V. Indulgentiam † absolutionem, et remissionem peccatorum nostrorum, tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

R. Amen.

V. Deus, tu conversus vivificabis nos.

R. Et plebs tua laetabitur in te.

V. Ostende nobis Domine, misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

R. Ik belijd voor de almachtige God, voor de H. Maria altijd Maagd, de H. Aartsengel Michaël, de H. Joannes de Doper, de Heilige Apostelen Petrus en Paulus, alle heiligen en u, vader, dat ik zeer gezondigd heb door gedachten, woorden en werken: *(hier klopt men driemaal op de borst)* door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn allergrootste schuld. Daarom bid ik de H. Maria, altijd Maagd, de H. Aartsengel Michaël, de H. Joannes de Doper, de Heilige Apostelen Petrus en Paulus, alle heiligen en u, vader, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

V. De almachtige God ontferme Zich over u, vergeve uw zonden en geleide u ten eeuwigen leven.

R. Amen

V. † Kwijtschelding, vrijspraak en vergiffenis van onze zonden verlene ons de almachtige en barmhartige Heer.

R. Amen.

V. Keer U tot ons, Heer, en Gij zult ons doen leven.

R. Opdat uw volk zich in U kan verheugen.

V. Toon ons uw goedheid, o Heer.

R. En schenk ons uw heil.

V. Heer verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

V. De Heer zij met u.

R. En met uw geest

De priester bestijgt het altaar, terwijl hij in stilte bidt:

Oremus. Aufer a nobis,
quaesumus Domine, iniquitates
nostras: ut ad Sancta Sanctorum
puris mereamur mentibus introire.
Per Christum Dominum nostrum.
Amen.

Laat ons bidden. Neem smeken
wij, o Heer onze ongerechtig-
heden van ons weg, opdat wij tot
het Heilige der Heiligen met een
rein gemoed mogen ingaan. Door
Christus, onze Heer. Amen.

De priester groet het altaar met een kus en vereert de relieken van de heiligen, die in het
altaar zijn besloten:

Oramus te Domine, per merita
Sanctorum tuorum, quorum
reliquiae hic sunt et omnium
Sanctorum: ut indulgere digneris
omnia peccata mea. Amen.

Wij bidden U, o Heer, door de
verdiensten van uw heiligen, wier
reliken hier rusten, en van alle
heiligen, dat Gij U gewaardigt al
mijn zonden te vergeven. Amen.

In de missen met assistentie van diaken en subdiaken (behalve in de missen voor
overledenen) wordt nu het altaar bewierookt. Eerst zegent de priester de wierook,
zegend:

Ab illo benedicaris, in cuius
honore cremaberis. Amen.

Moogt ge gezegend worden door
Hem, tot wiens eer ge zult
branden. Amen.

Dezelfde zegening spreekt de priester als hij de wierook zegent voor de bewieroking van
het evangelieboek voor het Evangelie.

DE VOORMIS OF MIS VAN DE GELOOFSLEERLINGEN

INTROITUS OF ZANG DER INTREDE

De priester leest de Introitus aan de epistelzijde van het altaar. Bij het begin maakt hij het kruisteken; in de missen voor de overledenen echter maakt hij het kruisteken over het boek, een herinnering aan de zegening van het stoffelijk overschot, dat vroeger tijdens de begrafenismissen terzijde van het altaar werd geplaatst.

KYRIE ELEISON

Terwijl koor en volk de aanroepingen van het Kyrie zingen, bidt de priester afwisselend met zijn dienaren:

V. Kyrie eleison.

R. Kyrie eleison.

V. Kyrie eleison.

R. Christe eleison.

V. Christe eleison.

R. Christe eleison.

V. Kyrie eleison.

R. Kyrie eleison.

V. Kyrie eleison.

V. Heer, ontferm U over ons.

R. Heer, ontferm U over ons.

V. Heer, ontferm U over ons.

R. Christus, ontferm U over ons.

V. Christus, ontferm U over ons.

R. Christus, ontferm U over ons.

V. Heer, ontferm U over ons.

R. Heer, ontferm U over ons.

V. Heer, ontferm U over ons.

DE LOFZANG “GLORIA IN EXCELSIS DEO”

De priester heft de volgende lofzang aan, welke hij in stilte verder bidt, terwijl koor en volk de zang vervolgen.

Gloria in excelsis Deo, et in terra
pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te.
Gratias agimus tibi propter
magnam gloriam tuam. Domine
Deus Rex coelestis, Deus Pater
omnipotens. Domine Fili
unigenite, Jesu Christe. Domine
Deus, Agnus Dei, Filius Patris,
Qui tollis peccata mundi, miserere
nobis. Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis. Quoniam tu solus

Eer aan God in de hoge en op
aarde vrede aan de mensen van
goede wil. Wij loven U. Wij
prijzen U. Wij aanbidden U. Wij
verheerlijken U. Wij danken U
om uw grote heerlijkheid. Heer
God, Koning des hemels. God
almachtige Vader. Heer,
eniggeboren Zoon, Jezus Chris-
tus. Heer God, Lam Gods, Zoon
van de Vader. Die de zonden van
de wereld wegneemt, ontferm U
over ons. Die de zonden van de
wereld wegneemt, aanvaard onze
smeekbede. Die zetelt aan de

Sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, Jesu Christe, cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris. Amen.

rechterhand van de Vader, ontferm U over ons. Want Gij alleen zijt heilig. Gij alleen zijt Heer, Gij alleen de Allerhoogste, Jezus Christus, met de Heilige Geest, in de heerlijkheid van God de Vader. Amen

GEBED

De priester wendt zich tot het volk met de zegengroet:

V. Dominus vobiscum.

V. De Heer zij met u.

R. Et cum spiritu tuo.

R. En met uw geest.

Aan de epistelzijde van het altaar zingt de priester het Gebed, beginnend met de uitroep:

V. Oremus.

R. Laat ons bidden.

Volgens de rubrieke kan het eerste Gebed door een of meer Gebeden worden gevolgd. Indien dit het geval is, worden ook aan het Offergebed en het slotgebed een of meer gebeden toegevoegd. Het eerste en het laatste Gebed, Offergebed en Slotgebed besluit de priester met een lofprijzing van de heilige Drievuldigheid.

Na het Gebed (na het eerste en het laatste, indien meer dan één Gebed wordt gezegd) antwoordt het volk:

R. Amen.

R. Amen.

EPISTEL

De priester zingt of leest met luide stem het Epistel. In de missen met assistentie van diaken en subdiaken wordt het door de subdiaken gezongen.

Na het einde van de lezing antwoordt een van de misdienaren:

R. Deo gratias.

R. Gode zij dank.

GRADUALE EN ALLELUJA OF TRACTUS

Na de eerste lezing zingt het koor de tussenzang: de beurtzang Graduale, en het Alleluja met volgend psalmvers of de Tractus. Gedurende de Paastijd vervalt het Graduale en wordt het vervangen door een eerste Alleluja met psalmvers. Op enkele feesten wordt voor de herhaling van het Alleluja aan het einde (of na de Tractus) een Sequentia ingevoerd.

De teksten van de tussenzang leest de priester in stilte aan de epistelzijde van het altaar. Tegen het einde van deze zang heeft de voorbereiding voor het Evangelie plaats.

EVANGELIE

Diep gebogen voor het midden van het altaar bidt de priester ter voorbereiding op de lezing van het Evangelie:

Munda cor meum ac labia mea,
omnipotens Deus, qui labia Isaiae
Prophetae calculo mundasti
ignito: ita me tua grata
miseratione dignare mundare, ut
sanctum Evangelium tuum digne
valeam nuntiare. Per Christum
Dominum nostrum. Amen

Jube, Domine benedicere
Dominus sit in corde meo et in
labiis meis: ut digne et
competenter annuntiem
Evangelium suum. Amen.

Reinig mijn hart en mijn lippen,
almachtige God, Gij, die de
lippen van de profeet Isaïas
gereinigt hebt met een gloeiende
kool; en gewaardig U in uw
liefdevolle barmhartigheid mij zo
te reinigen, dat ik in staat ben uw
Evangelie waardig te
verkondigen. Door Christus, onze
Heer. Amen.

Heer, wil mij zegenen.
De Heer zij in mijn hart en op
mijn lippen: opdat ik waardig en
betamelijk zijn Evangelie
verkondige. Amen.

In de missen met assistentie van diaken en subdiaken zegent de priester de wierrook zoals bij de intrede. Knielend voor het altaar bidt de diaken het gebed Munda cor en vraagt vervolgens aan de priester:

Jube, domne, benedicere.

Geef mij, heer uw zegen.

En de priester zegent hem met de volgende woorden:

Dominus sit in corde tuo et in
labiis tuis: ut digne et
competenter annunties
Evangelium suum: In nomine
Patris, et Filii, † et Spiritus Sancti.
Amen.

De Heer zij in uw hart en op uw
lippen, opdat gij op waardige en
passende wijze zijn Evangelie
moogt verkondigen. In de Naam
van de Vader, en van de Zoon, †
en van de Heilige Geest. Amen.

De priester zingt of leest met luide stem het Evangelie aan de linkerzijde van het altaar. - In de missen met assistentie van diaken en subdiaken wordt het door de diaken gezongen. Voorafgegaan door de wierookdrager en twee misdienaren met brandende kaarsen en begeleid door de subdiaken, draagt hij het evangelieboek naar het leesverhoog of naar de daartoe aan de linkerzijde van het koor bestemde plaats, waar hij het neerlegt

op de lezenaar ofwel overreikt aan de subdiaken die het hem tijdens de lezing geopend voorhoudt. Alvorens met de eigenlijke lezing te beginnen bewierookt de diaken het evangelieboek. - Allen gaan staan uit eerbied voor het woord des Heeren. Bij de aankondiging van de lezing maken allen met de duim een kruisteken op het voorhoofd, mond en borst, om daardoor uit te drukken, dat zij het Evangelie van Christus met het verstand aanvaarden, met de mond willen belijden en met het hart liefhebben.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Sequentia (vel Initium) sancti Evangelii secundum N.

R. Gloria tibi, Domine.

V. De Heer zij met u.

R. En met uw geest

V. † Vervolg (of begin) van het heilig Evangelie volgens N.

R. Eer zij U, o Heer

Na het Evangelie zeggen de misdienaren:

R. Laus tibi, Christe.

R. Lof zij U, o Christus.

Behalve in de missen voor de overledenen kust de priester het evangelieboek en zegt in stilte:

V. Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

V. Door de woorden van het Evangelie mogen onze zonden worden uitgewist.

In de missen met assistentie van diaken en subdiaken wordt de priester vervolgens door de diaken bewierookt.

GELOOFSBELIJDENIS

Na het Evangelie of na de preek indien deze plaats heeft, heft de priester de Geloofsbelijdenis aan, en zegt deze verder in stilte, terwijl koor en volk de zang vervolgen.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram

Ik geloof in één God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen. En in één Heer Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God; van alle eeuwigheid uit de Vader geboren. God van God, licht van licht, waarachtige God van de waarachtige God. Geboren, niet gemaakt: een van wezen met de Vader: door wie alles gemaakt is. Die om ons mensen en om onze

salutem descendit de coelis. (Hic genuflectitur) ET INCARNATUS EST DE SPIRITU SANCTO EX MARIA VIRGINE: ET HOMO FACTUS EST. Crucifixus etiam pro nobis; sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in coelum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre, et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. † Et vitam ventura saeculi. Amen.

zaligheid van de hemel is nedergedaald. (Hier knielt men) EN HET VLEES HEEFT AANGENOMEN DOOR DE HEILIGE GEEST UIT DE MAAGD MARIA EN IS MENS GEWORDEN. Hij is ook voor ons gekruisigd Hij heeft geleden onder Pontius Pilatus en is begraven. Ook is Hij ten derden dage verrezen volgens de Schriften Hij is opgeklommen ten hemel: zit aan de rechterhand van de Vader. En Hij zal met heerlijkheid wederkomen om levenden en doden te oordelen: Zijn rijk zal geen einde hebben. Ook in de Heilige Geest, de Heer en Schepper van het leven; die uit de Vader en de Zoon voortkomt. Die met de Vader en de Zoon tesamen aanbeden en verheerlijkt wordt: die door de profeten heeft gesproken. Ook in de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk. Ik belijd één doopsel tot vergiffenis van de zonden: en verwacht de verrijzenis van de doden: † en het toekomstige leven. Amen.

De priester wendt zich tot de gelovigen:

V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
V. Oremus.

V. De Heer zij met u.
R. En met uw geest.
V. Laat ons bidden.

DE VIERING VAN DE EUCHARISTIE

TOEBEREIDING VAN DE OFFERGAVEN EN OFFERANDE

OFFERTORIUM

Terwijl de priester de gaven van brood en wijn toebereidt, zingt het koor het Offertorium. De priester leest deze tekst alvorens met de plechtigheid van de offerande te beginnen.

OFFERANDE VAN HET BROOD

De priester ontdekt de kelk, neemt de pateen met het hostiebrood en heft deze omhoog, terwijl hij het volgende gebed bidt:

Suscipe, sancte Pater, omnipotens aeterna Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi, Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligentis meis, et pro omnibus circumstantibus, sed et pro omnibus fidelibus christianis vivis atque defunctis: ut mihi, et illis proficiat ad salutem in vitam aeternam. Amen.

Aanvaard, heilige Vader, almachtige, eeuwige God, deze vlekkeloze offerande, die ik, uw onwaardige dienaar, aan U, mijn levenden en waarachtigen God, opdraag voor mijn ontelbare zonden, beledigingen en nalatigheden; voor alle aanwezigen, en ook voor alle gelovige christenen, levenden en doden: opdat ze mij en hun strekke tot heil voor het eeuwige leven. Amen.

OFFERANDE VAN DE WIJN

De priester giet wijn in de kelk en mengt er een beetje water door (in de missen met assistentie gebeurt dit door de diaken en de subdiaken). Bij de vermenging met water bidt de priester het volgende gebed:

Deus, † qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabilis reformasti: da nobis per hujus aquae et vini mysterium ejus divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps, Jesus Christus Filius tuus Dominus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus

O God, † die de waardigheid van de menselijke natuur op wonderbare wijze geschapen hebt, en op nog wonder-voller wijze hersteld: geef, dat wij, door het geheim van dit water en deze wijn, deelachtig worden aan de Godheid van Hem, die Zich gewaardigd heeft onze mensheid

Sancti Deus: per omnia saecula saeculorum. Amen.

te delen: Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer: Die als God met U leeft en heerst in de eenheid met de Heilige Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Evenals het brood offert de priester de wijn:

Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinae majestatis tuae, pro nostra et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

Wij offeren U, o Heer, de kelk der zaligheid op en smeken uw goedertierenheid: dat hij voor het aanschijn van uw goddelijke majesteit in zoete geur opstijge tot heil van ons en van de gehele wereld. Amen.

Een weinig gebogen bidt de priester het volgende gebed:

In spiritu humilitatis, et in animo contrito suscipiamur a te, Domine, et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

In de geest van ootmoed en met een vermorzeld hart smeken wij door U, o Heer, ontvangen te worden, en laat heden ons offer zo voor uw aanschijn voltrokken worden, dat het U aangenaam zij, Heer, onze God.

De priester strekt de armen uit en bidt:

Veni, Sanctificator omnipotens aeterne Deus: et benedic † hoc sacrificium tuo sancto nomini praeparatum.

Kom, Heiligmaker, almachtige, eeuwige God, en † zegen dit offer, uw heiligen naam bereid.

In de missen met assistentie van diaken en subdiaken legt de priester vervolgens wierook in het wierookvat en spreekt er de volgende zegen over uit:

Per intercessionem beati Michaelis Archangeli, stantis a dextris altaris incensi, et omnium electorum suorum, incensum istud dignetur Dominus benedicere, † et in odorem suavitatis accipere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Door de voorspraak van de H. Aartsengel Michaël, die staat aan de rechterkant van het reukaltaar, en van al zijn uitverkorenen, gewaardige Zich de Heer deze wierook te † zegenen, en als een zoete geur te aanvaarden. Door Christus, onze Heer. Amen.

Hij bewierookt de offergaven en zegt:

Incensum istud a te benedictum,
ascendat ad te, Domine, et
descendat super nos misericordia
tua.

Moge deze wierook, door U
gezegend, tot U opstijgen, o Heer:
en dale over ons uw barm-
hartigheid neder.

Terwijl de priester het altaar bewierookt, bidt hij de volgende verzen van psalm 140:

Ps. 140, 2-4 Dirigatur, Domine,
oratio mea sicut incensum in con-
spectu tuo: elevatio manuum
mearum sacrificium vespertinum.
Pone, Domine, custodiam ori
meo, et ostium circumstantiae
labiis meis: ut non declinet cor
meum in verba malitiae, ad
excusandas excusationes in
peccatis.

Ps. Laat mijn gebed voor U als
een reukoffer gelden, mijn
opgeheven handen als een avond-
offer zijn. Jahweh, zet een wacht
voor mijn mond, een post voor de
deur van mijn lippen; opdat mijn
hart zich naar het kwade niet
neige, om slechte dingen te doen.

Hij geeft het wierookvat terug aan de diaken en zegt:

Accendat in nobis Dominus
ignem sui amoris, et flammam
aeterne caritatis. Amen.

De Heer ontsteke in ons het vuur
van zijn liefde, en de vlam der
eeuwige goedheid. Amen

De diaken bewierookt de priester, de subdiaken en de aanwezige geestelijkheid. De diaken en het volk worden vervolgens bewierookt door de wierookdrager. In de missen voor de overledenen heeft slechts de bewieroking van offergaven en altaar plaats.

HANDWASSING

Aan de epistelzijde van het altaar wast de priester de handen en bidt daarbij psalm 25, 6-12:

Lavabo inter innocentes manus
meas: et circumdabo altare tuum,
Domine. Ut audiam vocem laudis:
et enarrem universa mirabilia tua.
Domine, dilexi decorem domus
tuae: et locum habitationis gloriae
tuae. Ne perdas cum impiis, Deus
animam meam: et cum viris
sanguinum vitam meam: in
quorum manibus iniquitates sunt:
dextera eorum repleta est

Ik was mijn handen in onschuld,
en sta rond uw altaar, O Jahweh,
om U een loflied te zingen, en al
uw wonderen te melden. Jahweh,
ik bemin het huis, waar Gij toeft,
de woonplaats van uw
heerlijkheid. Werp mij niet weg
met de zondaars, mijn leven niet
met de moordenaars, aan wiens
handen misdaad kleeft, wiens
rechterhand is omgekocht. Neen,

muneribus. Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, et miserere mei. Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Domine. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in saecula saeculorum. Amen.

ik wandel in onschuld; red mij dus, Jahweh, en wees mij genadig! Mijn voet staat in de gerechtigheid vast; ik zal U loven, o Jahweh, in de volle gemeente! Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin en nu, en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Gedurende de Passietijd en in de missen voor de overledenen wordt het Gloria Patri weggelaten. Gebogen voor het midden van het altaar bidt de priester het volgende gebed:

Suscipe sancta. Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis, et ascensionis Jesu Christi Domini nostri: et in honorem beatae Mariae semper Virginis, et beati Joannis Baptistae, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercedere dignentur in caelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Aanvaard, Heilige Drievuldigheid, deze offerande, die wij U opdragen ter gedachtenis aan het lijden, de verrijzenis en de hemelvaart van onze Heer Jezus Christus: en ter ere van de H. Maria, altijd Maagd, van de H. Joannes de Doper, van de HH. Apostelen Petrus en Paulus, van deze en van alle Heiligen; opdat zij hun tot eer en ons tot zaligheid strekke: en mogen zij, wiens gedachtenis wij vieren op aarde, zich gewaardigen ons voor ten beste te spreken in de hemel. Door dezelfde Christus, onze Heer. Amen.

De priester wendt zich tot de omstanders en nodigt hen uit met hem het laatste gebed van de offerande te bidden:

V. Orate fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

R. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae. Amen.

V. Amen.

V. Bidt, broeders: opdat mijn en uw offerande aan God, de almachtige Vader moge behagen.

R. Moge de Heer het offer uit uw handen aanvaarden tot lof en glorie van zijn naam, tot nut ook van ons en van geheel zijn heilige Kerk. Amen.

V. Amen.

OFFERGEBED

Zonder nadere uitnodiging, daar deze immers vervat was in de woorden Orate, fratres, bidt de priester het Offergebed, dat evenals het eerste Gebed door een of meer gebeden kan worden gevolgd.

Met luide stem besluit de priester het Offergebed:

V. Per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

V. Door alle eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

HET EUCHARISTISCHE GEBED

INLEIDING VAN HET EUCHARISTISCHE GEBED OF PREFATIE

Na de gelovigen te hebben begroet, nodigt de priester hen met nadruk uit met geheel hun hart bij de heilige viering tegenwoordig te zijn:

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Sursum corda.

R. Habemus ad Dominum.

V. Gratias agamus Domino Deo nostro.

R. Dignum et justum est.

V. De Heer zij met u

R. En met uw geest.

V. Omhoog de harten.

R. Wij hebben ze bij de Heer.

V. Danken wij de Heer. Onze God.

R. Het is passend en rechtmatig

De volgende priefatie wordt gebeden op alle wekdagen, waarop geen feest wordt gevierd of een octaaf wordt herdacht met een eigen priefatie (zie blz. 16 tot 21).

Gewone priefatie

Vere dignum et justum est, æquum et salutare nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus: per Christum, Dominum nostrum. Per quem majestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Coeli coelorumque virtutes ac beata Seraphim socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur, supplicii confessione dicentes:

Waarlijk, passend en billijk is het, redelijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, Vader almachtig, eeuwige God: door Christus onze Heer. Door wie de Engelen uw Majesteit loven, de Heerschappijen ze aanbidden, de Machten ze met eerbiedige vrees vereren, de Hemelen en de Krachten der Hemelen en de gelukzalige Serafijnen ze met eenparig gejubel vieren. Dat Gij daarmee ook onze stemmen gelieft aan te nemen, daarom smeken wij, in nederige belijdenis zeggend.

Koor en volk vervolgen met de zang van het Driemaal-heilig (zie blz 28)

PREFATIES

Prefatie van Kerstmis

van Kersmis tot de Verschijning des Heren, en op de feesten van O.L. Vrouw Lichtmis, de Gedaanteverandering des Heren en het allerheiligste Sacrament (eveneens gedurende het octaaf en in de votiefmissen).

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens aeternae Deus: Quia per incarnati Verbi mysterium nova mentis nostrae oculis lux tuae claritatis infulsit: ut, dum visibiliter Deum cognoscimus, per hunc invisibilium amorem rapiamur. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus humnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God. Want door het geheim van de vleeswording des Woords scheen het nieuwe licht van uw helderheid in onze geestesooogen; opdat wij, God zichtbaar kennende, door Hem tot de liefde voor het onzichtbare vervoerd geraken. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van de Verschijning des Heren

op de feesten en gedurende het octaaf.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: Quia, cum Unigenitus tuus in substantia nostrae moralitatis apparuit, nova nos immortalitatis suae luce reparavit. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God. Want toen uw Eniggeborene verscheen in onze sterfelijke natuur, herstelde Hij ons in het nieuwe licht van zijn onsterfelijkheid. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van de Vasten

van aswoensdag tot Passiezondag.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: Qui corporali jejunio vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia: per Christum, Dominum nostrum. Per quem Majestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Caeli caelorumque Virtutes ac beata Seraphim

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God; die voor het vasten van het lichaam de ondeugden onderdrukt, de geest verheft, zowel de kracht geeft als de kamprijds: door Christus onzen Heer. Door wien de Engelen uw Majesteit loven, de Heerschappijen haar aanbidden, de

socia exultatione concelebrat. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur, supplici confessione dicentes:

Machten haar met huiver omringen, de hemelen en de Krachten der hemelen en de zalige Seraphim haar in gezamenlijke opgetogenheid vieren. Met hun stemmen, vragen wij, aanvaard ook de onze, om in nederige lofprijzing te zeggen:

Prefatie van het Heilig Kruis

gedurende de Passietijd, en op de feesten ter ere van het Heilige Kruis en van het Kostbaar Bloed onzes Heren.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: Qui salutem humani generis in ligno Crucis constituisti: ut, unde mors oriebatur, inde vita resurgeret: et, qui in ligno vincebat, in ligno quoque vinceretur; per Christum, Dominum nostrum. Per quem Majestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes tremunt potestates. Caeli caelorumque Virtutes ac beata Seraphim socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur, supplici confessione dicentes.

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God; die het heil van het menselijk geslacht in het hout des Kruises hebt gevestigd, opdat waar de dood was ontsprongen, ook het leven zou oprijzen, en hij die door het hout had overwonnen, ook door het hout overwonnen zou worden: door Christus onzen Heer. Door wien de Engelen uw Majesteit loven, de Heerschappijen haar aanbidden, de Machten haar met huiver omringen, de hemelen en de Krachten der hemelen en de zalige Seraphim haar in gezamenlijke opgetogenheid vieren. Met hun stemmen, vragen wij aanvaard ook de onze, om in nederige lofprijzing te zeggen:

Prefatie van Pasen

van de Paasvigilie tot de Hemelvaart des Heren (behalve op feesten met een eigen Prefatie).

Vere dignum et justum est, aequum et salutare: Te quidem, Domine, omni tempore, sed in hac potissimum die (in hoc potissimum) gloriosius praedicare, cum Pascha nostrum immolatus est Christus. Ipse enim verus est Agnus, qui abstulit peccata mundi. Qui mortem nostram moriendo destruxit et vitam resurgendo reparavit. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U, Heer, ten allen tijde, maar bovenal op deze dag (**van Beloken Pasen af**: bovenal in deze tijd) triomfantelijker prijzen, nu ons Pasen, Christus, is geslacht. Hij toch is het ware Lam, dat de zonden der wereld heeft weggenomen. En door te sterven vernietigde Hij onze dood, en door op te staan herstelde Hij ons leven. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van Onzes Heren Hemelvaart

van het feest van Hemelvaart tot de vigilie van Pinksteren (behalve op feesten met een eigen Prefatie).

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte Pater omnipotens, aeternae Deus: per Christum, Dominum nostrum. Qui post resurrectionem suam omnibus discipulis suis manifestus apparuit et, ipsis cernentibus, est elevatus in caelum, ut nos divinitatis suae tribueret esse participes. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God: door Christus onzen Heer. Die na zijn verrijzenis aan al zijn leerlingen op zichtbare wijze is verschenen, en voor hun ogen ten hemel is opgestegen om ons aan zijn Godheid deelachtig te maken. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van Pinksteren

van de vigilie van Pinksteren tot en met de Zaterdag na Pinksteren, en in de votiefmissen van de Heilige Geest (in deze laatste missen zonder de woorden hodierna die - op deze dag).

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: per Christum, Dominum nostrum. Qui, ascendens super omnes caelos sedensque ad dexteram tuam, promissum Spiritum (hodierna die) in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudiis totus in orbe terrarum mundus exsultat. Sed et supernae virtutes atque angelicae Potestates hymnum gloriae tuae concinunt, sine fine dicentes.

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God: door Christus onzen Heer. Die, opgeklommen tot het hoogste der hemelen en gezeten aan uw rechterhand, de beloofde Heilige Geest (op deze dag) over uw aangenomen kinderen heeft uitgestort. Daarom juicht in uitbundige vreugde het mensdom over de gehele aarde. Maar ook de Krachten in de hoge en de Machten der engelen zingen tezamen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van de Heilige Drievuldigheid

op het feest en in de votiefmissen van de H. Drievuldigheid, en op vele Zondagen van het jaar.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte Pater omnipotens, aeternae Deus: Qui cum unigenito Filio tuo et Spiritu Sancto unus es Deus, unus es Dominus: non in unius singularitate persona, sed in unius Trinitate substantiae. Quod enim de tua gloria, revelante te, credimus, hoc de Filio tuo, hoc de Spiritu Sancto sine differentia discretionis sentimus. Ut in confessione verae sempiternaeque Deitatis, et in

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God; die met uw eniggeboren Zoon en de Heilige Geest één God zijt en één Heer, niet in de enkelvoudigheid van één persoon, maar in de Drievuldigheid van één natuur. Want hetgeen wij, overeenkomstig uw openbaring, van uw heerlijkheid geloven, datzelfde nemen wij zonder verschil of onderscheid aan, zowel van uw Zoon als

personis proprietas, et in essentia unitas, et in maiestate adoretur aequalitas. Quam laudant Angeli atque Archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim: qui non cessant clamare quotidie, una voce dicentes:

van de Heilige Geest; zodat in de belijdenis van de ware en eeuwige Godheid in de Personen het eigene, in het Wezen de eenheid en in de Majesteit de gelijkheid wordt aanbeden. Haar loven de Engelen en Aartsengelen, de Cherubim en Seraphim, die niet ophouden dag aan dag te roepen, als uit één mond zeggend:

Prefatie van het Heilig Hart

op het feest van het heilig Hart van Jezus, gedurende het octaaf, en in de votiefmissen.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: Qui Unigenitum tuum, in Cruce pendentem lancea militis transfige voluisti: ut apertum Cor, divinae largitatis sacrarium, torrentes nobis funderet miserationis et gratiae: et, quod amore nostri flagrare numquam destitit, piis esset requies et poenitentibus pateret salutis refugium. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes.

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God; die hebt gewild dat uw Eniggeborene, hangend aan het kruis, door de lans van de soldaat werd doorstoken, opdat zijn geopend Hart, schatkamer van goddelijke mildheid, een vloed van ontferming en genade over ons zou uitstorten; en opdat dit Hart, dat nimmer heeft opgehouden van liefde tot ons te branden, voor de vromen een rustplaats zou zijn, en voor de rouwmoedigen zou openstaan als een toevlucht ter zaligheid. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van Christus Koning

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: qui unigenitum Filium tuum, Dominum nostrum Jesum Christum, Sacerdotem aeternum et universorum Regem, oleo exsultationis unxisti: ut, seipsum in ara crucis hostiam immucalatum et pacificam offerens, redemptionis humanae sacramenta perageret: et suo subjectis imperio omnibus creaturis, aeternum et universale regnum, immensae tuae traderet Majestati. Regnum veritatis et vitae: regnum sanctitatis et gratiae: regnum

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God: die uw eniggeborene Zoon, onze Heer Jezus Christus, de eeuwige Priester en Koning van het heelal, met vreugde-olie hebt gezalfd; opdat Hij, door Zichzelf op het altaar des Kruises als een vlekkeloze en vredemakende offerande ten offer te brengen, het geheim van de verlossing der mensheid zou voltrekken; en opdat Hij, door alle schepselen aan zijn macht te onderwerpen, aan uw oneindige Majesteit een eeuwig en algemeen rijk

justitiae, amoris et pacis. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

zou overdragen; een rijk van waarheid en leven, een rijk van heiligheid en genade, een rijk van rechtvaardigheid, van liefde en vrede. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Prefatie van de Heilige Moeder Gods

op alle feesten gedurende de octaven en in de votiefmissen ter ere van de H. Moeder Gods. Bij alle betreffende missen staat aangegeven, welke woorden bij *** moeten worden toegevoegd.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: Et te in *** beatæ Mariæ semper Virginis collaudare, benedicere et praedicare. Quae et Unigenitum tuum Sancti Spiritus obumbratione concepit: et, virginitatis gloria permanente, lumen aeternum mundo effudit, Jesum Christum, Dominum nostrum. Per quem majestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Caeli caelorumque Virtutes ac beata Seraphim socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur, supplici confessione dicentes:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God. En dat wij U gezamenlijk loven, zegenen en prijzen bij de *** van de heilige Maria altijd Maagd; die door de overschaduwing van de Heilige Geest uw Eniggeborene heeft ontvangen en, met behoud van de luister van haar maagdelijkheid, het eeuwige licht over de wereld heeft uitgestort: Jezus Christus onze Heer. Door wien de Engelen uw Majesteit loven, de Heerschappijen haar aanbidden, de Machten haar met huiver omringen, de hemelen en de Krachten der hemelen en de zalige seraphim haar in gezamenlijke opgetogenheid viëren. met hun stemmen, vragen wij, aanvaard ook de onze, om in nederige lofprijzing te zeggen.

Prefatie van de Heilige Jozef

op de beide feesten, gedurende het octaaf van het beschermfeest, en in de votiefmissen.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: Et te in Festivitate (Veneratione) beati Joseph debitum magnificare praconiis, benedicere et praedicare. Qui et vir justus, a te Deiparae Virgini Sponsus est datus: et fidelis servus ac prudens, super Familiam tuam est constitutus: ut Unigenitum tuum, Sancti Spiritus obumbratione conceptum, paternam vice custodiret, Jesum Christum,

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God, en U op het feest (bij de viering) van de heilige Jozef met passende lofzangen verheerlijken, zegenen en roemen. Hij, de rechtvaardige man, is door U aan de maagdelijke Moeder van God tot bruidegom gegeven en, als trouwe en voorzichtige dienaar, gesteld over uw gezin; opdat hij als een vader zou waken over uw Eniggeborene,

Dominum nostrum. Per quem majestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Caeli caelorumque Virtutes ac beate Seraphim socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur, supplici confessione dicentes:

Prefatie van de Apostelen

op de feesten van apostelen, evangelisten en heilige pausen.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare: Te, Domine, suppliciter exorare, ut gregem tuum, Pastor aeternae, non deseres: sed per beatos Apostolos tuos continua protectione custodias. Ut iisdem rectoribus gubernetur, quos operis tui vicarios eidem contulisti praeseesse pastores. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

Prefatie van de Overledenen

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus: per Christum, Dominum nostrum. in quo nobis spes beatae resurrectionis effulsit, tu, quos contristat certa moriendi condicio, eosdem consoletur futurae immortalitatis promissio. Tuis enim fidelibus, Domine, vita mutatur, non tollitur: et, dissoluta terrestres hujus incolatus domo, aeterna in caelis habitatio comparatur. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus humnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

die door de overschaduwung van de Heilige Geest werd ontvangen: Jezus Christus onze Heer. Door wien de Engelen uw Majesteit loven, de Heerschappijen haar aanbidden, de Machten haar met huiver omringen, de hemelen en de Krachten der hemelen en de zalige Seraphim haar in gezamenlijke opgetogenheid vieren. Met hun stemmen, vragen wij, aanvaard de onze, om in nederige lofprijzing te zeggen:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U Heer, ootmoedig smeken, dat Gij uw kudde, eeuwige Herder, niet verlaat, maar door uw heilige Apostelen bewaart in voortdurende bescherming, opdat zij geleid worde door de bestuurders, die Gij als plaatsvervangers voor uw werk tot herders over haar hebt aangesteld. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Waarlijk goed is het en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dankzeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God: door Christus onze Heer; in wien de hoop op een zalige verrijzenis ons tegenstraalt, zodat wij, die bedroefd zijn door de onherroepelijke wet van de dood, door de belofte der toekomstige onsterfelijkheid getroost worden. Uw gelovigen toch, Heer, wordt het leven veranderd, niet weggenomen; en is het huis van dit hun aards bestaan ingestort, dan staat in de hemel een eeuwige woning gereed. En daarom zingen wij met de Engelen en Aartsengelen, de Tronen en Heerschappijen en al de hemelse heerscharen het loflied van uw heerlijkheid, zonder ophouden zeggend:

Terwijlkoor en volk de zang van het Driemaal-heilig zingen bidt de priester de woorden van deze zang in stilte en vervolgt onmiddellijk met de gebeden van de Canon der Mis.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Heilig, Heilig, Heilig de Heer, de God der Heerscharen. Vol zijn hemel en aarde van uw heerlijkheid. Hosanna in de hoge. Gezegend Hij, die komt in de naam van de Heer. Hosanna in de hoge.

CANON VAN DE MIS

Hoewel de nu volgende gedeelten van het eucharistische gebed (met de daaraan toegevoegde gedachtenissen van levenden, heiligen en overledenen) een geheel vormen met de Prefatie, dragen zij tezamen de naam van Canon. Met uitzondering van het slot van de laatste lofprijzing, worden de gebeden van de Canon door de priester met zachte stem uitgesproken.

Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum Filium tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, uti accepta habeas, et benedicas, haec † dona, haec † munera, haec † sancta sacrificia illibata; in primis quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica; quam pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum: una cum famulo tuo Papa nostro N., et Antistite nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Wij bidden en smeken U dan ootmoedig, goedertierenste Vader, door Jezus Christus, Uw Zoon, onze Heer, dat Gij deze † gaven, deze † offers, deze † heilige, vlekkeloze offeranden, die wij U in de eerste plaats opdragen voor uw heilige katholieke Kerk goedgunstig wilt aannemen en zegenen. Gewaardig U haar vrede te verlenen, haar te beschermen, in eenheid te behouden en te besturen over heel de wereld; in eenheid met uw dienaar, onze Paus N., en onze Bisschop N., en alle rechtgelovigen en belijders van het katholiek en apostolisch geloof.

Memento, Domine, famulorum, famularumque tuarum **N.** et **N.** et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, et nota devotio, pro quibus tibi offerimus: vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se, suisque omnibus: pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis, et incolumitatis suae: tibi que reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Communicantes, et memoriam venerantes in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Jesu Christi: sed et beatorum Joseph ejusdem Virginis Sponsi, et beatorum Apostolorum ac Martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Jacobi, Joannis, Thomae, Jacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis, et Thaddaei: Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Joannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum tuorum; quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Gedenk, Heer, uw dienaren en dienaressen **N.N.** en alle hier aanwezigen, wier geloof en godsvrucht U bekend zijn, voor wie wij U deze lofofferande opdragen of die ze u opdragen voor zichzelf en voor al de hunnen: voor de verlossing van hun zielen, in de hoop op hun zaligheid en hun redding: en die hun wensen aanbieden aan U, de eeuwige, levende en ware God.

In gemeenschap met en ter eerbiedige gedachtenis allereerst van de roemrijke Maria, altijd Maagd en Moeder van onze God en Heer Jezus Christus: maar ook van de H. Josef bruidegom van de H. Maagd en uw HH. Apostelen en Martelaren Petrus en Paulus, Andreas, Jacobus, Joannes, Thomas, Jacobus, Philippus, Bartholomeus, Mattheus, Simon en Thaddeus: Linus, Cletus, Clemens, Sixtus, Cornelius, Cyprianus, Laurentius, Chrysogonus, Joannes en Paulus, Cosmas en Damianus, en van al uw Heiligen: laat Gij ons omwille van hun verdiensten en gebeden in alles de hulp van uw bescherming genieten. Door dezelfde Christus, onze Heer. Amen.

De priester strekt de handen uit over de offergaven en bidt:

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae quaesumus, Domine, ut placatus accipias: diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum jubeas grege numerari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in omnibus, quaesumus, † benedictam, † adscriptam, † ratam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris: ut nobis † Corpus, et † Sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi.

Wij smeken U daarom, Heer, dit offer van ons, uw dienaren en tevens van geheel uw gezin genadig aan te nemen: onze dagen in uw vrede te leiden, ons aan de eeuwige verdoemenis te ontrukken, en in de kudde van uw uitverkorenen te doen opnemen. Door Christus, onze Heer. Amen.

Wij smeken U, o God, dat Gij U gewaardigt dit offer in alles te † zegenen, het volkomen † geldig, † waardig en welgevallig te maken, opdat het voor ons worde het † Lichaam en † Bloed van uw allerbeminnelijkste Zoon, onze Heer Jezus Christus.

De priester neemt de hostie in beide handen:

Qui pridie quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, et elevatis oculis in coelum ad te Deum Patrem suum omnipotentem tibi gratias agens, benedixit †, fregit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite, et manducate ex hoc omnes, **HOC EST ENIM CORPUS MEUM.**

Die daags voor zijn lijden het brood nam in zijn heilige en eerbiedwaardige handen, zijn ogen hemelwaarts richtte tot U, God, Zijn almachtige Vader, U dank bracht, het † zegende, brak, aan Zijn leerlingen gaf, en zei: neemt en eet allen hiervan: **WANT DIT IS MIJN LICHAAM.**

De priester aanbidt knielend het Lichaam des Heeren, toont de heilige Hostie aan de gelovigen, en knielt nogmaals. Vervolgens neemt hij de kelk in beide handen.

Simili modo postquam coenatum est, accipiens et hunc praeclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas: item tibi gratias agens, † benedixit, deditque discipulis suis, dicens: Accepite, et bibite ex eo omnes. **HIC EST ENIM CALIX SANGUINIS MEI, NOVI ET AETERNI TESTAMENTI: MYSTERIUM FIDEI: QUI PRO VOBIS ET PRO MULTIS EFFUNDETUR IN REMISSIONEM PECCATORUM.** Haec quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.

Op dezelfde wijze nam Hij na het avondmaal ook deze voortreffelijke Kelk in zijn heilige en eerbiedwaardige handen, zei U dank, † zegende dien, gaf hem aan zijn leerlingen, en zei: neemt en drinkt allen hieruit: **WANT DIT IS DE KELK VAN MIJN BLOED VAN HET NIEUW EN EEUWIG VERBOND - GEHEIM DES GELOOFS - DAT VOOR U EN VOOR VELEN VERGOTEN ZAL WORDEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN.** Zo dikwijls gij dit doen zult, zult gij het ter mijner gedachtenis doen.

Knielend aanbidt de priester het Bloed des Heren, toont de kelk aan de gelovigen, en knielt nogmaals. Vervolgens bidt hij met uitgestrekte armen het gebed met de gedachtenissen van het heilswerk, aldus gehoorzamen aan het gebod van de Heer.

Unde et memores, Domine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui Domini nostri tam beatae Passionis, nec non et ab inferis Resurrectionis, sed et in coelos gloriosae Ascensionis: offerimus praeclarae majestati tuae de tuis donis ac datis hostiam † puram, hostiam † sanctam, hostiam † immaculatam, Panem † sanctum vitae aeternae, et Calicem † salutis perpetuae.

Vandaar dat wij, o Heer, uw dienaren, maar ook uw heilig volk, bij de gedachtenis aan het heilig Lijden van dezelfde Christus, uw Zoon, onze Heer, alsook aan zijn Verrijzenis uit de dood en zijn glorievolle Hemelvaart: uit uw giften en gaven een † zuivere offerande een † heilige offerande, een † onbevleete offerande, het heilig † Brood des eeuwigen levens en de kelk van de † eeuwige zaligheid, aan uw verheven majesteit aanbieden.

Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris; et accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justī Abel, et sacrificium patriarchae nostrī Abrahāe, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Gewaardig U op deze offerande met genadige en goedertieren blik neer te zien, en ze welwillend te aanvaarden, zoals Gij U gewaardigd hebt de gaven van uw rechtvaardige dienaar Abel, het offer van onze aartsvader Abraham, en het heilig offer, de vlekkeloze offerande, die uw hogepriester Melchisedech U heeft opgedragen, te aanvaarden.

Diep gebogen vraagt de priester dat de heilige Engel Gods, dit is Christus, het offer moge nederleggen op het altaar, dat in de heerlijkheid van de hemel voor Gods aanschijn staat opgericht.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, jube haec perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinae majestatis tuae: ut quo quot ex hac altaris participatione, sacrosanctum Filii tui Corpus †, et Sanguinem † sumpserimus, omni benedictione coelesti et gratia repleamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Nederig vragen wij U, almachtige God, laat deze offerande door de handen van uw heilige engel tot op het verheven altaar brengen, dat staat voor het aanschijn van uw goddelijke Majesteit; opdat wij allen die als deelname aan dit altaar het allerheiligst † Lichaam en † Bloed van uw Zoon zullen ontvangen, van de volheid der hemelse zegeningen en genade vervuld worden, door dezelfde Christus onze Heer. Amen.

Memento etiam, Domine, famulorum famularumque tuarum N. et N. qui nos praecesserunt cum signo fidei, et dormiunt in somno pacis.

Gedenk ook, Heer, uw dienaren en dienaressen N.N., die ons zijn voorgegaan met het teken van het geloof en rusten in de slaap des vredes.

Met gevouwen handen bidt de priester enkele ogenblikken voor de overledenen, die hij bijzonder wil gedenken.

Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus, locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas, deprecamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Verleen hun en allen, die in Christus rusten, de plaats van verkwikking, licht en vrede. Door dezelfde Christus, onze Heer. Amen.

De priester klopt zich op de borst en bidt:

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam, et societatem donare digneris, cum tuis sanctis Apostolis et Martyribus: cum Joanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Caecilia, Anastasia, et omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consortium, non aestimator meriti sed veniae, quaesumus, largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum.

Gewaardig U ook aan ons, uw zondige dienaren, die op de overvloed van Uw barmhartigheid vertrouwen, enig deel en gemeenschap te schenken met uw heilige Apostelen en Martelaren: met Joannes, Stephanus, Matthias, Barnabas, Ignatius, Alexander, Marcellinus, Petrus, Felicitas, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnes, Cecilia, Anastasia, en al uw heiligen; en laat ons, smeken wij U, in hun gezelschap toe, niet als iemand die onze verdiensten beloont, maar die onze schuld vergeeft. Door Christus, onze Heer.

De priester maakt met de heilige Hostie enkele malen het kruisteken over de kelk, en heft vervolgens kelk en heilige Hostie een weinig omhoog, daarbij de grote lofprijzing sprekend aan het einde van het eucharistische gebed:

Per quem haec omnia Domine, semper bona creas, † sanctificas, † vivificas, † benedicis, et praestas nobis

Per † ipsum, et cum † ipso, et in † ipso, est tibi Deo Patri † omnipotenti, in unitate Spiritus † Sancti, omnis honor et gloria.

Door wien Gij, Heer, steeds al dit goede schept, † heiligt, † levend maakt, † zegent en aan ons schenkt

Door † Hem, en met † Hem en in † Hem, zij aan U, God almachtige † Vader, in de eenheid met de Heilige † Geest, alle eer en glorie.

De priester maakt een kniebuiging en besluit:

V. Per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

V. Door alle eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

PATER NOSTER

V. Oremus. Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, qui es in coelis: sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in coelo, et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem:

R. Sed libera nos a malo.

V. Laat ons bidden. Door heilzame voorschriften aangespoord, en door goddelijke voorlichting onderwezen, durven wij zeggen:

Onze Vader, die in de hemel zijt; uw naam worde geheiligd; uw rijk kome; uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel. Geef ons heden ons dagelijks brood; en vergeef ons onze schuld, zoals ook wij aan anderen hun schuld vergeven; en leid ons niet in bekoring.

R. Maar verlos ons van het kwade.

De priester antwoordt in stilte:

V. Amen.

V. Amen.

En vervolgt:

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis, praeteritis, praesentibus, et futuris: et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genitrice Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andrea, et omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris: ut ope misericordiae tuae adjuti, et a peccato simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi.

Bevrijd ons, bidden wij, Heer, van alle verleden, tegenwoordig en toekomstig kwaad, en geef ons op de voorspraak van de heilige en roemrijke Maria, altijd Maagd, en Moeder Gods, van uw HH. Apostelen Petrus en Paulus, Andreas, en alle Heiligen, goedgunstig de vrede in onze dagen; opdat wij, door de bijstand van uw barmhartigheid geholpen, steed vrij zijn van zonden, en beveiligd tegen alle verwarring.

HET BREKEN VAN DE HEILIGE HOSTIE EN VERMENGING VAN DE GEDAANTEN

De priester breekt de heilige Hostie in drie delen.

Per eundem Dominum nostrum
Jesum Christum Filium tuum, Qui
tecum vivit et regnat in unitate
Spiritus Sancti Deus.

Door dezelfde onze Heer Jezus
Christus, uw Zoon, die als God
met U leeft en heerst in de
eenheid met de Heilige Geest.

En luide besluit hij:

V. Per omnia saecula saeculorum.

V. Door alle eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

R. Amen.

Alvorens het kleinste van de drie delen in de kelk te laten vallen, maakt de priester er driemaal het kruisteken mee boven de kelk, en zingt daarbij de volgende vredegroet:

V. Pax † Domini sit † semper †
vobiscum.

V. De vrede † van de Heere zij †
altijd met † u.

R. Et cum spiritu tuo.

R. En met uw geest.

Haec commixtio et consecratio
Corporis et Sanguinis Domini
nostri Jesu Christi, fiat
accipientibus nobis in vitam
aeternam. Amen.

Deze vermenging en heiliging van
het Lichaam en Bloed van onze
Heer Jezus Christus strekke ons,
die ze nuttigen, ten eeuwigen
leven. Amen.

AGNUS DEI EN VREDESKUS

Koor en volk zingen het Agnus Dei. De priester bidt deze aanroepingen met halfluide stem, en klopt zich daarbij driemaal op de borst. Vervolgens bidt de priester gebogen en met zachte stem het gebed om vrede.

Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi, miserere nobis.

Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt: ontferm U over
ons.

Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi, miserere nobis.

Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt: ontferm U over
ons.

Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi, dona nobis pacem.

Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt: geef ons de
vrede.

In de missen voor de overledenen worden de eerste twee aanroepingen besloten met de bede dona eis requiem - geef hun de rust, en de derde aanroeping met dona eis requiem sempiternam - geef hun de eeuwige rust.- Het volgende gebed vervalt in de missen voor de overledenen.

Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiae tuae: eamque secundum voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris: qui vivis et regnas Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw apostelen gezegd: vrede laat Ik u na, mijn vrede geef Ik u: sla geen acht op mijn zonden, maar op het geloof van uw Kerk; en verleen haar volgens uw wil in vrede en eenheid te bewaren: God, die leeft en heerst, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

In de missen met assistentie van diaken en subdiaken (behalve in de missen voor de overledenen) wordt hier de vredeskus gegeven. Men begroet elkaar daarbij met de volgende woorden:

V. Pax tecum.

R. Et cum spiritu tuo

V. De vrede zij met u.

R. En met uw geest.

LAATSTE GEBEDEN VOOR DE NUTTIGING

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis, et universis malis: et fac me tuis semper inhaerere mandatis, et a te numquam separari permittas. Qui cum eodem Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

Heer Jezus Christus, Zoon van de levende God, Gij hebt volgens de wil van de Vader, met medewerking van de Heilige Geest door uw dood het leven aan de wereld geschonken: bevrijd mij door dit uw allerheiligst Lichaam en Bloed van al mijn ongerechtigheden, en van alle kwaad; maak, dat ik uw geboden steeds onderhoude en laat niet toe, dat ik ooit van U gescheiden worde: God, die met dezelfde God de Vader en Heilige Geest leeft en heerst, in de eeuwen der eeuwen, Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium et condemnationem; sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Laat de nuttiging van uw Lichaam, Heer Jezus Christus, dat ik, onwaardige, op het punt sta te ontvangen, mij niet ten vonnis en veroordeling strekken: maar door uw vaderlijke goedheid tot bescherming van ziel en lichaam en tot een geneesmiddel: God, die leeft en heerst met God de Vader in de eenheid met de Heilige Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

De priester knielt en zegt:

Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.

Het hemels Brood zal ik nemen en de naam van de Heer aanroepen.

Driemaal klopt de priester op de borst en zegt telkens:

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij komt onder mijn dak: maar spreek slechts één woord, en mijn ziel zal gezond worden.

DE COMMUNIE

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Het Lichaam van onze Heer Jezus Christus beware mijn ziel ten eeuwigen leven. Amen.

De priester nuttigt de heilige Hostie en blijft na de nuttiging enkele ogenblikken in stille overweging. Daarna ontdekt hij de kelk, verzamelt de deeltjes van de heilige Hostie welke mogelijk op de corporale zijn achtergebleven, en laat deze in de kelk vallen. Onder tussen bidt hij:

Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum, et ab inimicis meis salvus ero.

Wat zal ik de Heer teruggeven voor alles, wat Hij mij gegeven heeft? De kelk der zaligheid zal ik nemen, en de naam van de Heer aanroepen. Ik zal vol lof de Heer aanroepen, en veilig zijn tegen mijn vijanden.

Sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Het Bloed van onze Heer Jezus Christus beware mijn ziel ten eeuwig leven. Amen.

De priester nuttigt het heilig Bloed. - De priester wendt zich tot de gelovigen en zegt:

V. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam aeternam.

R. Amen.

V. De almachtige God ontferme Zich over u, vergeve uw zonden, en geleide u ten eeuwig leven.

R. Amen.

De priester toont de heilige Hostie en zegt:

V. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.

R. Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

V. Ziet het Lam Gods; ziet Hem die wegneemt de zonden der wereld.

R. Heer, ik ben niet waardig dat Gij ingaat onder mijn dak; maar spreek slechts één woord, en mijn ziel zal gezond worden. (driemaal)

Hierna reikt de priester de heilige Communie aan de misdienaren en aan alle gelovigen die nader treden; telkens zegt hij:

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.

Het Lichaam van onze Heer Jezus Christus beware uw ziel ten eeuwig leven. Amen.

Ondertussen zingt het koor de antifoon bij de communie (Communio).

Na de communie van de gelovigen reinigt de priester de kelk eerst met wijn, en zegt:

Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus, et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Wat wij nuttigden met de mond, Heer, laat het ons ontvangen in een zuiver hart; en van een tijdelijke gave worde het ons eeuwig heilmiddel.

Vervolgens reinigt hij de kelk met wijn en water, en bidt:

Corpus tuum, Domine, quod sumpsisti, et Sanguis, quem potavi, adhaereat visceribus meis: et praesat; ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura et sancta refecerunt Sacramenta. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum, Amen.

Uw Lichaam, Heer, dat ik heb genuttigd, en uw Bloed dat ik heb gedronken, hechte zich vast in mijn binenste; en geef dat geen vlek van zonde achterblijve in mij, die Gij met deze zuivere en heilige Geheimen hebt verkwikt; Gij die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen. Amen.

COMMUNIO

Aan de epistelzijde van het altaar leest de priester de antifoon van de communie (Communio), welke door het koor tijdens de nuttiging door de gelovigen werd gezongen.

LAATSTE GEBEDEN

SLOTGEBEDEN

De priester wendt zich tot het volk met de groet:

V. Dominus vobiscum.

V. De Heer zij met u.

R. Et cum spiritu tuo.

R. En met uw geest.

Aan de epistelzijde van het altaar zingt de priester het Slotgebed, beginnend met de uitroep:

V. Oremus.

R. Laat ons bidden.

Na het Slotgebed (na het eerste en het laatste, indien meer dan één Slotgebed wordt gezegd) antwoordt het volk:

V. Amen.

V. Amen.

WEGZENDING EN LAATSTE ZEGEN

Nogmaals wendt de priester zich tot de gelovigen:

V. Dominus vobiscum.

V. De Heer zij met u.

R. Et cum spiritu tuo.

R. En met uw geest.

Hierna volgt de wegzending, die in de missen met assistentie door de diaken wordt gezongen:

V. Ite, Missa est.

V. Gaat, de Mis is uit.

R. Deo gratias.

R. Gode zij dank.

In de missen zonder Gloria in excelsis zegt men echter:

V. Benedicamus Domino

V. Laat ons zegenen de Heer.

R. Deo gratias.

R. Gode zij dank.

In de missen voor de overledenen:

V. Requiescant in pace.

V. Dat zij rusten in vrede.

R. Amen.

R. Amen.

Diepgebogen voor het midden van het altaar bidt de priester:

Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae: et praesta, ut sacrificium quod oculis tuae majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihi que, et omnibus pro quibus illud obtuli, sit te miserante propitiabile. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Moge heilige Drievuldigheid, de hulde van mijn dienstwerk U behagen; en geef dat het offer, hetwelk ik, onwaardige, voor het aanschijn van uw Majesteit heb opgedragen, U welgevallig zij, en mij en allen, voor wie ik het opdroeg, door uw barmhartigheid tot verzoening strekke. Door Christus onze Heer. Amen.

De priester zegent de gelovigen (behalve in de missen voor de overledenen):

V. Benedicat vos omnipotens Deus †
Pater, et Filius, et Spiritus
Sanctus.
R. Amen.

V. Zegene U de almachtige God, de
Vader, de Zoon † en de Heilige
Geest.
R. Amen.

LAATSTE EVANGELIE

Aan de evangeliezijde van het altaar leest de priester het Laatste Evangelie. Allen gaan staan, en tekenen zich bij de aankondiging met de duim op voorhoofd, mond en borst met het kruisteken. Indien niet een ander Evangelie als Laatste Evangelie moet worden gelezen, zegt de priester het volgende:

V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
V. † Initium sancti Evangelii
secundum Joannem
R. Gloria tibi, Domine.

V. De Heer zij met u.
R. En met uw geest.
V. † Begin van het heilig Evangelie
volgens Joannes. (1, 1-14)
R. Eer zij U, o Heer.

In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil quod factum est; in ipso vita erat, et vita erat lux hominum; et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, et testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri; his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. (Hic genuflectitur) ET VERBUM CARO FACTUM EST et habitavit in nobis; et vidimus gloriam eius gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

In het begin was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alles is door Hem geworden, en zonder Hem is er niets geworden van hetgeen er geworden is. In Hem was leven, en dit Leven was het licht der mensen; en dat Licht schijnt in de duisternis, maar de duisternis heeft het niet begrepen. Er kwam een mens, door God gezonden; Joannes was zijn naam. Deze kwam om te getuigen, om getuigenis te geven van het Licht, opdat allen zouden geloven door hem. Hij zelf was niet het Licht, maar hij moest getuigen van het Licht. Dit was het ware Licht, dat ieder mens verlicht, die komt in deze wereld. Het was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt, maar de wereld erkende Hem niet. Tot de zijnen kwam Hij, maar de zijnen ontvingen Hem niet. Allen echter, die Hem ontvingen, hen stelde Hij in staat om kinderen te worden van God, hen, die geloven in zijn Naam; en zij werden niet uit bloed, of uit lust van het vlees, of uit de wil van een man, maar uit God geboren. (Hier knielt men) EN HET WOORD IS VLEES GEWORDEN, en Het heeft onder ons gewoond. En wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid.

R. Deo gratias.

R. Gode zij dank.